

DBY-01 nr. 48
26 februarie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (subvenționarea agricultorilor) (nr. 37 din 14.02.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice, fapt ce corespunde articolului 72 din Constituția Republicii Moldova.

3. Scopul proiectului de lege este susținerea prin subvenționare suplimentară a agricultorilor și modificarea modului de alocare a mijloacelor în Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.

4. Proiectul prevede:

- completarea art.12 din *Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural*, cu o normă ce se referă la stabilirea atribuției Guvernului de a propune Parlamentului aprobarea, prin legea bugetului de stat, alocarea mijloacelor financiare în mărime de 4% din volumul de venituri necesare implementării politicii de subvenționare în agricultură și mediul rural, și

- majorarea alocației pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural cu 1 065 280,0 mii lei față de valoarea stabilită la art. 2 lit. d) din *Legea bugetului de stat pentru anul 2024, nr. 418/2023 (1600,0 mil lei)*.

5. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament, atenționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare:

- din considerentul, că proiectul de lege prevede majorarea alocației pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, respectiv implementarea acestuia va avea un impact financiar asupra bugetului de stat. În acest sens, sunt incidente normele constituționale ale art.131 și prevederilor statuate la art.58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, conform cărora este necesară prezentarea **avizului pozitiv al Guvernului**. Nerespectarea condițiilor menționate constituie o încălcare a cerințelor stabilite de Constituție și a celor consacrate de jurisprudența Curții Constituționale în materie de legiferare în domeniul bugetar (a se vedea Hotărârile Curții Constituționale: nr. 29/2001, § 6; nr.2/2014, § 48 și §74; nr.11/2014, § 42; nr.23/2019; nr.8/2021, §84);

- conform prevederilor art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de lege se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării proiectului de lege, fundamentarea economico-financiară necesară implementării acestuia;

- apreciem necesar a menționa despre respectarea regulilor stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Printre acestea menționăm normele art. 17 din Legea prenotată, care expres stabilesc că: *proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative și că pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget*. Iar alin. (3) al aceluiași articol reglementează că *stabilirea prin alte acte normative decât legea/decizia bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut destinate anumitor domenii, sectoare sau programe **nu se admite***;

- art. 34 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 dispune că *expertiza financiară este efectuată de către Ministerul Finanțelor, este obligatorie pentru proiectele care au impact asupra bugetului public și are drept scop de a asigura concordanța prevederilor proiectului cu legislația din domeniul financiar, a evalua cheltuielile pentru realizarea noilor reglementări, a semnala deficiențele cu caracter financiar și a prognoza consecințele în domeniul financiar*.

6. De asemenea, reținem că proiectul de lege necesită a fi supus consultării publice și avizării de către autoritățile a căror competență au tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, după cum prevede art. 21 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017. În sensul dat, considerăm oportună avizarea proiectului în cauză de către Ministerul Finanțelor, care în temeiul Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și Hotărârii

Guvernului nr.696/2017, are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice, dar și de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în calitate de organ central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate care îi sunt încredințate.

II. Observații de ordin juridic și de tehnică legislativă

1. La **Art. I.**, menționăm asupra necesității ajustării redacționale a părții dispozitive a acestuia, în conformitate cu uzanțele de redactare și normelor de tehnică legislativă, aceasta fiind expusă în următoarea redacție:

„**Art. I.** – Articolul 12 din Legea nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.134-137, art.209), cu modificările ulterioare, se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:” urmată de conținutul modificării propuse.

Obiecția este valabilă și pentru dispoziția **Art. II** din proiect, aceasta fiind prezentată în următoarea redacție:

„**Art. II.** – La articolul 2 litera d) din Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 510-513, art. 915), cifrele „1600000,0” se substituie cu cifrele „2665280,0”.”.

În privința conținutului literei a¹), considerăm că acesta este expus haotic și nu este coerent cu obiectul reglementat. Astfel, nu este clar dacă **mijloacele financiare în mărime de 4% din volumul de venituri necesare implementării politicii de subvenționare în agricultură și mediul rural** va fi/sau nu va fi inclus în Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.

În acest sens, având în vedere că totalitatea mijloacelor bugetare destinate subvenționării în agricultură și mediul rural face parte din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, propunerea vizată este pertinentă art.15 alin.(2) din Legea nr. 71/2023, unde s-ar putea stabili mărimea alocației anuale din bugetul de stat pentru Fondul vizat.

2. La **Art. IV**, constatăm că autorii proiectului au stabilit că intrarea în vigoare a actului respectiv urmează a fi la data adoptării, fapt ce este contrar art. 76 din Constituție și jurisprudenței Curții Constituționale cu privire la intrarea în vigoare a actelor normative (a se vedea Hotărârile Curții Constituționale: nr. 32/1998; nr. 11/1999; DCC nr. 118/2023 §§25 și 27).

De asemenea, sunt relevante și prevederile art. 56 alin. (1) și (3) din Legea nr.100/2017, care stabilesc că *actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării și intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care*

se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărîrilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.

În concluzie, accentuăm asupra necesității expunerii Guvernului asupra proiectului vizat și luării în considerare a sugestiilor prezentului aviz.

**Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală**